

Изм. пер. №169/22.12.2015 г.
Екз. № 1

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

ОТ ПОДПОЛКОВНИК НЕВЯНА МИТЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА
„СДРУЖЕНИЕ НА ЖЕНИТЕ ВОЕННОСЛУЖЕЩИ“

Относно: Искане от Президента на Република България за установяване на противоконституционност и несъответствие с международните договори, по които Република България е страна, на чл.40, ал.1, т.5 от Закона за защита на класифицираната информация и чл.165, т.7 от Закона за отбраната и Въоръжените сили на Република България в частта „при отказ за издаване, при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация или“.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл.150, ал.1 във връзка с чл.149, ал.1, т.2 и т.4 от Конституцията на Република България, Президентът на Република България е сезирал Конституционния съд с искане да се установи противоконституционност и несъответствие с международните договори, по които Република България е страна, на чл.40, ал.1, т.5 от Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) и чл.165, т.7 от Закона за отбраната и Въоръжените сили на Република България (ЗОВСРБ) в частта „при отказ за издаване, при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация или“. С определение от 24.11.2015 година Конституционният съд е

допуснал разглеждането по същество на искането на Президента и е конституирал Сдружението на жените военнослужещи като заинтересувана страна по делото.

С оглед предоставената ни възможност и в качеството ми на председател на Управителния съвет на Сдружението на жените военнослужещи изразявам следното становище:

I. По искането да се установи противоконституционност и несъответствие с международните договори, по които Република България е страна, на чл.40, ал.1, т.5 от Закона за защита на класифицираната информация:

Сдружението на жените военнослужещи подкрепя направено искане ведно с изложените мотиви, като излагам следните допълнителни мотиви за това:

Необходимостта от гарантиране на интересите на Република България в областта на националната сигурност обуславя допустимото ограничаване на правата на гражданите по чл. 41, ал.1 от Конституцията, в частност правото на информация и въвеждането на условия, при които се разрешава достъп до класифицирана информация. Тези ограничения са установени по законодателен път в Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) и са свързани с установяване на надеждността на проучваното лице от гледна точка на сигурността и за опазване на тайната, като част за тях се изисква преценка на проучващият орган, а за друга – на формална констатация от същия орган. Нормата на чл.40, т.5 ЗЗКИ практически дерогира основният принцип, залегнал в чл.31, ал.3 от Конституцията, чл.48 от Хартата на основните права на Европейския съюз и чл.6, т.2 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Приравняването на лицата, осъждани за умишлено престъпление от общ характер, независимо от реабилитацията и тези, срещу които има образувано досъдебно или съдебно производство за умишлено престъпление от общ характер, без възможност проучващият орган да прецени и отчете конкретните обстоятелства в контекста на цялата информация, установена в хода на проучването, на практика поставя знак за равенство между осъждането в името на народа и образуването на досъдебно и съдебно производство.

С обявяване противоконституционността на чл.40, ал.1, т.5 от ЗЗКИ ще се осигури гаранция за защита правата и на военнослужещите, както в рамките на производството по издаване на разрешение за достъп до класифицирана информация, така и при изпълнение на военната им служба. Ще се постигне по-голяма сигурност и стабилитет, тъй като няма да се налага да се прекратява договора за военна служба и освобождаването на военнослужещия от военна служба в рамките на производството по образуването срещу тях наказателно производство. В същото време няма да се отрази на процеса на подбор на лицата, на които се дава достъп до класифицирана информация, респективно на гарантирането на националната сигурност, тъй като текстът на чл.40, т.6 от ЗЗКИ – лицето да е надеждно от гледна точка на сигурността, дава възможност на преценяващия орган да откаже издаването на достъп до класифицирана информация при наличието на образувано досъдебно или съдебно производство за престъпление от общ характер при обследване на конкретните факти и обстоятелства за всеки конкретен случай.

II. По искането да се установи противоконституционност и несъответствие със сключени международни договори, по които Република България е страна, на чл.165, т.7 от Закона за отбраната и Въоръжените сили на Република България (ЗОВСРБ) в частта „при отказ от издаване, при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация или“:

Сдружението на жените военнослужещи не подкрепя направено искане поради следните мотиви:

Неоснователни са доводите в искането на Президента, че при освобождаване от военна служба на основание чл.165, т.7 – при отказ от издаване или при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация, се нарушава правото на труд на лицето. Правото на труд по чл.48 от Конституцията не означава, че всеки може да работи каквато и да е работа, без оглед на своята квалификация. Според Решение № 18/97 г. на КС (обн., ДВ, бр.110/97г.) то не е абсолютно и “подлежи на различни ограничения от обективен и субективен характер”. Надеждността за достъп до класифицирана информация е вид специфична квалификация, която е свързана с националните

интереси на страната. Както отбелязва Конституционният съд в свое Решение №3 по к.д. №11/2002 г.: „няма конституционно гарантирано право на достъп до класифицирана информация. Доколкото в случая може да се говори за „право на достъп“ в смисъл на субективно право, то е създадено по силата на закона, предоставя се само на определени лица (чл.3 ЗЗКИ), при наличието на определени условия (чл. 36-42 ЗЗКИ) и след завършването на законова процедура (чл. 43-69 ЗЗКИ). По правило става въпрос за правомощие като условие за дейност, свързана с достъп до класифицирана информация. В този смисъл то е не само право, а и задължение за съответното лице“. За възникването на това правомощие е меродавна единствено преценката на органа, който издава съответните актове, без да се мотивира. Упражняването на воинската професия е призвание по опазване на най-висшите обществени ценности и принципи, залегнали в Конституцията на страната. Военнослужещите от Въоръжените сили имат досег до факти и обстоятелства, съдържащи класифицирана информация - държавна тайна, съгласно списъка по Приложение № 1 към чл. 25 от ЗЗКИ (Приложението). При изпълнение на служебни си задължения военнослужещите работят с класифицирана информация - привеждане в по-високо състояние и степени на бойна готовност, познаване на местата за разполагане, военновременните планове за действие, щатното въоръжение и техника, бойните възможности на конкретното военно формирование (т. 4 от раздел I от Приложението). Неоспорима е и необходимостта от достъп и до класифицирана информация на НАТО в ежедневната дейност на голяма част от военнослужещите, които планират, тренират и участват в мисии и операции на Алианса с колегите си от съюзнически държави. За осъществяването на тези специфичните функции на военнослужещите, свързани със създаване и обработка на класифицирана информация е необходимо надеждно проучване и строг контрол и на разрешенията за достъп до класифицирана информация.

Разпоредбите на ЗЗКИ, в частност чл. 40, ал.1, т.6 от същия дава достатъчна гаранция за преценка дали да се откаже/отнеме достъпа до класифицирана информация на военнослужещия/ата и не противоречи на Конвенция № 111/1958 г., а е в пълен резон с чл.4 от същата, според който „не се смятат за дискриминационни мерките, които засягат лице, което е обект на законно подозрение, че се занимава с дейност, която вреди на сигурността на

държавата". Характерно е, че се говори не само за установени факти, което е посочено по-нататък в чл.14 на Конвенцията, а дори само за „подозрение”.

При отнемане, респ. при отказ за издаване на разрешение за достъп до класифицирана информация, в условията на обвързана компетентност, съгласно разпоредбата на чл. 165, т. 7 от ЗОВСРБ министърът на отбраната освобождава военнослужещия/ата от военна служба. По този начин се създава законова гаранция за коректното и безпрепятствено осъществяване на конституционно определената функция на Въоръжените сили по опазване на суверенитета, независимостта и териториалната цялост на страната и се гарантира сигурността на държавата.

Сочените от Президента липса на „ефективен механизъм за противодействие на посегателствата върху правата и законните интереси на гражданите“ по отношение на случаите по чл. 165, т. 7 от ЗОВСРБ и празнота в уредбата на чл.158, ал.1 от ЗОВСРБ са обвързани само и единствено с хипотезите на отказан или отнет достъп до класифицирана информация поради образувано досъдебно или съдебно производство.

При установяване на противоконституционност на чл.40, ал.1, т.5 от ЗЗКИ аргументите, че чл. 165, т. 7 от ЗОВСРБ е законодателно решение, което води до лишаване на военнослужещите от право на защита и е в противоречие с чл. 56 от Конституцията на страната остават неоснователни.

Съгласно ЗЗКИ отказът за издаване на разрешение за достъп до класифицирана информация, както и прекратяването или отнемането на издадено разрешение могат да се обжалват пред Държавната комисия за сигурност на информацията (ДКСИ), като нейния акт не подлежи на съдебно обжалване (чл. 62 и сл. от ЗЗКИ). Съдебният контрол е изключен, тъй като законодателят, в съответствие с разпоредбата на чл.120, ал.2 от Конституцията спазвайки изискванията за съразмерност, включително задължителните за страната международни стандарти за достъп до съдебна защита, със закон да е предвидил необжалваемост пред съд на изрично посочена категория административни актове само когато това е необходимо за опазване на основите на конституционния ред или на други особено важни обществени интереси, като осигуряването на отбраната и сигурността на страната (Решение № 14 от 4.11.2014 г. на КС по к. д. № 12/2014 г.). Съгласно Решение № 3 по конст. дело

№ 11/2002 г. „когато отказът, прекратяването и отнемането на разрешението за достъп не са дадени от ДКСИ, те не са безконтролни. Член 62 ЗЗКИ позволява да бъдат обжалвани по административен ред пред ДКСИ. Последният е, който има право на окончателно решение. Държавната комисия по сигурността на информацията според чл.4, ал.1 ЗЗКИ е държавен орган, който осъществява политиката на Република България за защита на класифицираната информация. Според чл.6, ал.1 от същия закон членовете ѝ се определят с решение на Министерския съвет. Оттук следва, че тя е административно независима от структурите на Министерството на вътрешните работи. Нейната дейност, структура и организация на работа се определят с устройствен правилник, приет от МС (чл.5 ЗЗКИ). Във връзка с това ѝ положение чл.69 изключва от всякакво обжалване, когато отказът, прекратяването или отнемането на разрешение за класифицирана информация са дадени от нея.

Законодателят е приел това поради необходимостта да се запази реално секретността на съответната информация, което се налага от гледище на националната сигурност.“

Заповед за освобождаване от военна служба на основание чл.165, т.7 от ЗОВСРБ се издава след влизане в сила на акта на ДКСИ по чл.68 от ЗЗКИ, след влизането му в сила. Заповедта, с която се прекратява договора за военна служба и военнослужещият се освобождава от военна служба от своя страна подлежи на съдебен контрол (аргумент от чл. 120 от Конституцията на Република България). Пример в това отношение е и константната практика на Върховния административен съд, пред който се обжалват актовете на министрите в качеството им на органи на изпълнителната власт.

Така законодателството дава достатъчно гаранции на военнослужещия/ата да защитят правата си както по административен, така и по съдебен път в хипотезите на уволнение на основание чл.165, т.7 от ЗОВСРБ. Ето защо считаме, че противоречие с чл. 56 от Конституцията на Република България не е налице.

Считаме, че не е налице и противоречие с международно-правните актове, които въвеждат презумцията за невинност и чието оборване става с факта на влизане в сила на осъдителна присъда, а не с образуването на досъдебно или съдебно производство за умишлено престъпление от общ характер, по които Република България е страна - Конвенцията за защита на правата на човека и

основните свободи, доп. с Протокол № 2 от 6.05.1963 г., изм. с Протокол № 3 от 6.05.1963 г., Протокол № 5 от 20.01.1966 г., Протокол № 8 от 19.03.1985 г. ратифицирана със закон, приет от НС на 31 юли 1992 г. - ДВ, бр. 66 от 1992 г., обн., ДВ, бр. 80 от 2.10.1992 г., в сила от 7.09.1992 г., изм. и доп., с Протокол №11 от 11.05.1994 г. и чл. 6, т. 1 и 2 от консолидираната версия на Договора за Европейския съюз и на Договора за създаване на Европейската общност 97/С 340/02 и разпоредбата на чл. 165, т. 7 от ЗОВСРБ не противоречи и не нарушава чл. 31, ал. 3 от Конституцията на Република България.

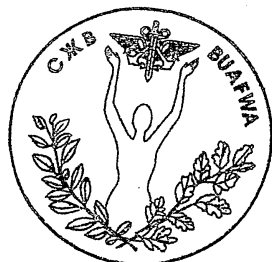
Считаме, че евентуално прогласяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 40, ал. 1, т. 5 от ЗЗКИ не би довело до наличие на предпоставки за обявяване на противоконституционност и на разпоредбата на чл. 165, т. 7 от ЗОВСРБ.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Предвид гореизложеното, моля на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България да постановите решение, с което да установите противоконституционността на разпоредбата на чл.40, ал.1, т.5 от Закона за защита на класифицираната информация и да отхвърлите искането на Президента на Република България за установяване на противоконституционност и несъответствие със сключени от Република България международни договори, по които Република България е страна на разпоредбата на чл. 165, т. 7 от Закона за отбраната и Въоръжените сили на Република България в частта „при отказ от издаване, при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация или“.

С висока почит,

**ПОДПОЛКОВНИК НЕВЯНА МИТЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА
„СДРУЖЕНИЕ НА ЖЕНИТЕ ВОЕННОСЛУЖЕЩИ”**